

Sisällys

JOHDATUS MAGIAN MONIIN ULOTTUVUUKSIIN 7

Sonja Hukantaival, Karolina Kouvola, Tiina Mahlamäki ja Aleksii Moine

MAITO, NAISET JA PAHOLAISET 42

Magia Suomen keskiajan kirkkomaalauksissa

Janika Aho ja Katja Fält

”EI VAATTEISIINSA OMMELTU VAAN LIHASSAAN KANTAMAA” 66

Noituuskäsitykset muutamissa Finnmarkia käsittelevissä teksteissä
varhaismodernilta ajalta

Konsta I. Kaikkonen

TUKHOLMAN NOITASYYTÖSTEN ETNISISTÄ JA SOSIAALISISTA ULOTTUVUUKSISTA 90

Intersektionaalisia näkökulmia neljän Tukholmassa kuolemaantuomitun
noidan syytteisiin ja tuomioihin

Marja-Liisa Keinänen

KANSANHENGET JA ETNISYYS OSANA MAAGISTA MAAILMANKUVAA 119

Tomas Mansikka

KUVAMAGIAA 1600-LUVUN POHJOLASSA 146

Keskiajan oppineen magian teokset kuningatar Kristiinan
kirjakokoelmassa

Lauri Ockenström

KERÄELMÄ TAIKAESINEITÄ 179

Taikuuden aineellinen puoli kahden museokokoelman valossa

Sonja Hukantaival

SUOMALAIS-KARJALAINEN LOITSURITUAALI 1800–1900-LUKUJEN VAIHTEESSA 206

Maallikoiden ja tietäjien näkökulmien uudelleentarkastelua

Siria Kohonen ja Tuukka Karlsson

”SAMMAKKOJA LEPPÄKIRSTUISSA” 239

Katsaus 1800-luvun taikuuteen Tuusniemellä

Ilona Tuomi

POHJOLAN WELHOTAR, TAIKATAITEILIJÄ PAULINE SCHMIDT 267

Pauliina Räsänen

”VELHON LAIT IANKAIKKISESTA IANKAIKKISEEN” 299

Tattarisuon noitapiirin vernakulaari rituaalimagia

Boris Brander

KUVITELTUA TAIKUUTTA 340

Magia uudessa suomalaisessa fantasiakirjallisuudessa

Merja Leppälahti

PAKANUUS JA NOITUUS VETONAULOINA 374

Uushenkistä yhteisöllisyyttä Pakanallisilla syysmessuilla

Mila Santala ja Katriina Marjamäki

UUSSHAMANISMI SUOMESSA JA VENÄJÄLLÄ 396

Uususkonnollisuuden kahdet kasvot

Marko Nenonen ja Daria Kuznetsova

KIRJOITTAJAT 432

ABSTRACT 436

HAKEMISTO 437